

Za příběhy starých soukeníků a malou čarodějnici do Liberce

GPS souřadnice: 50.7739411, 15.0610208

Praktické informace

Délka trasy: 4 km

Obtížnost: Lehká trasa pro všechny děti od 5 let. Výlet je možné jet na kole i odrážedle. Můžete vzít kočárek. Trasa se bude líbit i psím kamarádům.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: Přibližně 110 km ujedete za hodinu a půl. Podrandíte po D10 do Turnova, potom po dálnici až do Liberce.

Parkování: Zapomenete vozidlo na veřejném parkovišti na Tržním náměstí nebo v OC Budyšínská, kde za hodinu zaplatíte 30 Kč.

WC: V obchodním centru a muzeích na trase.

Na trase je mnoho muzeí. Otevírací dobu a vstupné zjistíte po kliknutí na odkaz.

Technické muzeum (www.tmliberec.cz)

Severočeské muzeum (<https://www.muzeumlb.cz>)

ZOO Liberec (<https://zooliberec.cz>)

Botanická zahrada (<https://www.botanickaliberec.cz/>)

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Fojtka, Jizerka, Frýdlant, Bozkovské jeskyně, Bílý Potok, Semily, Frýdštejn, Kalich, Sychrov atd.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Trasu testovaly kamarádky Eliška a Lenka z Turnova se svými babičkami.

Postřehy dětí:

Eliška (7 let): „Moje babička říkala, že si pamatuje, když se některé ty domy stavěly.“

Lenka (6 let): „Vyluštila jsem tajenku, a pak jsme šli do zoo.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

město Liberec se honosí několika NEJ. Najdete v něm nejstarší zahrady v České republice: botanickou i zoologickou. Slavný je samozřejmě hlavně Ještěd. My tato všeobecně známá lákadla mineme a vezmeme vás na trochu jiný výlet. Pozveme vás po stopách rodiny textilních baronů, která zásadně změnila vzhled i význam města. Povíme vám, jaká herecká legenda se v Liberci narodila. I to, kdo byl první majitelem auta a „řidičáku“ u nás.

Budete luštit tajenku, hledat skrytá písmenka a obdivovat historické domy, které tak zaujaly filmaře, že si je vybrali mimo jiné k natáčení seriálu Prima sezóna nebo filmů Jára Cimrman ležící, spící a Pět holek na krku.

Výlet vznikl s laskavou podporou a pomocí Visit Liberec, a proto je zdarma. :)

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci,

dnešní cesta za hádankou povede městem, parky a také kolem skokanských můstků. Povyprávíme si pohádky a pokocháme se krásou honosných vil, které si stavěli bohatí továrníci. Řekneme si něco o nanovláknu a třeba uvidíte i opičky!

Pokud chcete dnešní výlet ještě více prožít, pusťte si před ním pohádkový večerníček *O Malé čarodějnicí*. Autor příběhů se totiž v Liberci narodil a z míst, kterými procházíte, i čerpal.

Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Doplňovačka

Zatáhněte za ruční brzdu na veřejném parkovišti na Tržním náměstí nebo v OC Budyšínská. Počítejte s tím, že výlet půjdete bez návštěv muzeí a zoo asi hodinu a půl. Dá se parkovat také v přílehlých uličkách, ale pozor na modré zóny. Hodně to tu hlídají. Nejvíce doporučujeme právě střešní parkoviště hypermarketu Albert.

Opatrně přejdeme cestu a svištíme k **Tržnímu náměstí**. Je to místo s bohatou historií. Ano, sahá až do 19. století. Náměstí tvoří pomyslnou bránu do Starého Města. Zatím to tu nevypadá jako z katalogu, ale podle oficiálních plánů radnice se prostor náměstí snad už brzy změní v oázu zeleně. Přibude mnoho nových stromů a zatravněná plocha se stupni k usednutí, aby se zde lidé cítili lépe.

Zkuste najít fontánku s pítkem. Je vyrobena z kombinace mramoru a kovu. Trůní na ní koule s tryskami, které připomínají chapadla.

Vyjmenujte alespoň jedno zvíře, co má chapadla. Možná jich dáte dohromady i více. Vzpomeňte si, co všechno se dá sníst v salátu s mořskými plody. (Má někdo hyperaktivní maminku, která zvládne dělat tolik věcí najednou, až to vypadá, že má chapadla? Nezapomeňte ani na ni.)

Jdeme se podívat ke kovové kapce. Jestlipak víte, proč tady je? Protože stojíte před plaveckým bazénem.

(Pokud kapku nevidíte, je to proto, že zde ještě probíhá rekonstrukce a je za plotem. :))

Plavecký bazén obcházíme tak, že ho máme po levé ruce. Musíme tedy projít kolem okrového domu, který má na fasádě namalované zvířátko. Je zde totiž restaurace u šesti těchto tvorů. Kteří to jsou?

1. Co má toto zvíře místo úst?

Obejdeme celý dům, odbočíme doleva a můžeme přes plot pozorovat, jak se „plavečák“ opravuje.

Kolik vám bylo v roce 1985, kdy byl bazén otevřen? Autorce tohoto textu osm. A vám? Tipujeme to asi tak na minus 35 let. :)

Představte si, že tady místo bazénu kdysi stála velká továrna. V roce 1857 se zde začaly vyrábět látky určené na vojenské uniformy. Budovy továrny byly typické svými červenými cihlovými zdmi a vysokými komíny, které po desetiletí tvořily panorama této části města. Zdejší výroba uniforem byla velmi důležitá. Liberec totiž jako jeden z mála díky svým tkalcovnám dokázal dodávat opravdu obrovské množství odolné látky. Tak odolné, že vydržela drsné podmínky v bojích i v kasárnách.

Po válce byly v roce 1945 tyto prostory přestavěny na byty. Později byla budova zbourána, aby uvolnila místo výstavbě plaveckého bazénu.

Bazén snad milovníky vody zase brzy potěší. Doufejme.

Napravo jsou skály a na nich doslova levituje žlutý dům. Kdo by si troufl v něm bydlet?

Vstupujeme do muzejního areálu a vyhlížíme lokomotivu. Kdopak u ní bude první?

Parní lokomotiva **Adolf** je skutečným technickým pokladem. Kupodivu stojí přímo na ulici. Asi by se špatně kradla... Nebo je přivařená. Tato malá, ale velmi silná mašinka byla v roce 1882 vyrobena firmou Krauss v rakouském Linci. Spočítáte, kolik je jí let?

Najděte na ní červenou cedulku a doplňte nápis ze 3. řádku.

2. Doplňte: Munchen -

Jméno Adolf dostala podle barona Adolfa von Riese-Stallburga. Máte pocit, že s ní chtěl jezdit na výlety? Mýlíte se. Byl to majitel cukrovaru v Odolené Vodě a lokomotivu si tam objednal, aby mu tahala vagony řepy do výroby a cukru z výroby. Soukromým vlečkovým lokomotivám nebylo tenkrát zvykem dávat čísla, a tak se místo toho pojmenovávaly právě po majitelích nebo po významných osobnostech.

Mašinka Adolf sloužila neuvěřitelně dlouho. V cukrovarech dřela až do roku 1976. Poté byla v roce 1983 zachráněna a zrenovována šikovnými pracovníky libereckého lokomotivního depa. Dlouhá léta stála jako pomník uvnitř areálu nádraží, kam se běžní lidé nedostali. V roce 2017 se však díky spolupráci s nadací Okřídlené kolo přestěhovala na Masarykovu třídu, kde dnes stojí pod širým nebem jako hlavní lákadlo před vstupem do Technického muzea Liberec. Váží přes 22 tun a její kola mají průměr skoro jeden metr.

Přes areál se nyní musíme dostat do Masarykovy ulice, což je směrem doprava. Buď se protáhneme kolem budovy Automuzea, nebo projdeme celý areál.

Mezitím se můžete zamyslet, zda neznáte nějakou pohádku či básničku o vlacích. My si vzpomněli na *Lokomotivu Tomáš*. Podle nás by to sice měla být lokomotiva Tomáška nebo Tominka, protože je ženského rodu, ale poslední dobou už se to tak nebere. A také na jednu písničku, kterou si nyní můžeme zazpívat. Rodiče či prarodiče odpuště ten jeden verš.

Jede jede mašinka kouří se jí z komínka,

jede jede do dále, veze samý vožralý,

jede jede do dále, veze samý vožralý.

Neusínej, nechod' spát, neusínej, nechod' spát,

až do rána bílýho budem zpívat, budem hrát,

až do rána bílýho budem zpívat, budem hrát.

Napravo mineme budovu s nápisem **Automuzeum**. A když jsme u těch aut, tak vám prozradíme, že jsme při psaní tohoto textu zjistili, že v Liberci studoval elektrotechniku jistý pan Ferdinand Porsche. Autor „poršáků“... Předtím ale také prvních elektromobilů. Propadly na celé čáře. Ferdinand uspěl až s legendárními vozítky VW Brouk. Právě z nich se vlastně zrodila dnešní „žihadla“ značky Porsche.

Ale zpátky k **Technickému muzeu**, které se nachází právě zde – v areálu bývalého LVT, tedy Libereckých výstavních trhů. Jeho expozice jsou rozděleny do několika pavilonů, které nabízejí mnohem víc než jen auta.

V pavilonu A najdete rozsáhlou sbírku historických automobilů, motocyklů a jízdních kol. Mapuje jejich vývoj za posledních 200 let. Mezi opravdové skvosty patří luxusní vozy značek Rolls-Royce a Cadillac, ale uvidíte zde i unikáty jako Maxwell z roku 1910 nebo závodní speciál Ford T Rajo. Děti zde fascinuje obří sbírka modelů autíček a motorek, která čítá stovky kusů.

Pavilon B je věnován průmyslové historii a současnosti Liberecka. Zde si můžete prohlédnout expozici textilního průmyslu se stroji, které připomínají slávu rodiny Liebiegů, a také unikátní výstavu Křídla pro Izrael.

V dalších částech muzea (pavilony C a D) se nachází expozice městské hromadné dopravy, kde jsou k vidění historické tramvaje, autobusy (například známý Ikarus), a dokonce i sněžné rolby nebo posunovací lokomotiva.

Návštěvu muzea doporučujeme až po projití našeho výletu. Hrozí, že se „zaseknete“ a tajenku už nevyluštíte. Však vás dobře známe! :)

Když už jsme u těch aut, tak vám prozradíme, kdo byl prvním člověkem, který v českých zemích vlastnil automobil a také získal první oficiální řidičské oprávnění. Liberecký textilní magnát Theodor Liebieg. Tento mladý a odvážný továrník si v roce 1893 pořídil vůz značky Benz Victoria přímo od vynálezce Karla Benze. Byl tak nadšeným motoristou, že se svým vozem už v roce 1894 podnikl první dálkovou jízdu v historii automobilismu: Dojel z Liberce až do Gondorfu a zpět.

Kdo z vaší rodiny by si na tuto trasu troufl třeba zítra? A kdo by se ji odvážil jet Theodorovým autodědečkem? :)

Jsme na Masarykově třídě. Nu což, odbočíme doleva k **Městským lázním**.... Ve kterých ovšem najdeme galerii.

Jak se to stalo? Dozvíte se za minutku. Nejprve ale musíte vyřešit jeden úkol.

Najděte u vchodu sochu muže, který drží hada. Je to Poseidon.

Podívejte se na pánskou ruku, která „škrťá“ plaza.

3. Jak se nazývá mužův prst, který je z vašeho pohledu nejvíce vlevo?

Kromě této sochy si u vchodu můžete všimnout také výrazné bronzové plastiky *Sedícího čerta* od Jaroslava Róny. Ten ještě žije. (Ne čert, Jaroslav!)

Děti, nesmějte se! My „to“ taky vidíme! :)

V roce 1902 zde byly otevřeny Lázně císaře Františka Josefa I. Ve své době patřily k nejmodernějším v celé Evropě. Měly unikátní systém vytápění a filtrace vody, který umožňoval celoroční provoz. Bazén o hloubce od 90 do 250 centimetrů byl obložen bílými a modrými keramickými dlaždicemi.

Po očištění třeba v parních lázních jste se tu mohli vzpamatovat v luxusních odpočívárnách. Liberečané se tady omývali a plavali velmi dlouho, dokonce i po druhé světové válce. Celé generace dětí se tu pokoušely o svá první tempa. Což trvalo až do roku 1984, kdy byl otevřen nový moderní plavecký bazén, který jsme už viděli. A staré lázně? Byly uzavřeny.

Poté budova začala chátrat a několikrát změnila majitele. Až ji v roce 2005 koupilo město Liberec, aby ji zachránilo. Architekti tehdy vymysleli geniální nápad – proměnit bazénovou halu ve výstavní sál. Od roku 2014 v „lázních“ sídlí Galerie Lázně Liberec, která je čtvrtou největší v České republice.

Vítězná ulice nás vede k **vile Ferdinanda Maxe Bauera**, která byla postavena v roce 1902. To je ta s věžičkou, před kterou stojí dřevěná socha.

Přestože se vnitřní vybavení vily během let změnilo a dnes slouží jako sídlo firmy, zvenčí vypadá skoro stejně jako v době, kdy v ní rodina pana Bauera bydlela.

Dostáváme se do části, kde můžeme vidět, jak se v Liberci žilo bohatým rodinám na začátku 20. století, kdy město díky textilnímu průmyslu patřilo k nejbohatším v celém Rakousku-Uhersku. Ach, jak krásné vily!

Přejdeme opatrně hlavní cesty a míříme rovně do Ondříčkovy ulice. Pochodujeme podél stromů až ke skokanským můstkům. Lépe řečeno – k jejich zbytkům. A k tomu si můžeme vyprávět.

Liberec byl v minulosti tak slavným centrem výroby látek, že se mu dokonce přezdívalo rakouský Manchester. Všechno to začalo už před stovkami let, kdy se v chalupách v okolí Jizerských hor na ručních stavech tkalo plátno a soukeníci vyráběli vlněné látky. Skutečný rozmach ale přišel v 19. století, kdy ruční práci nahradily obří parní stroje a mechanické stavby v moderních továrnách. Nejvýznamnější postavou této doby byl Johann Liebieg, který vybudoval obrovské textilní impérium a zaměstnával tisíce lidí. Jeho továrny nechrly jen běžné oblečení, ale i luxusní látky na šaty pro bohaté dámy nebo pevné sukno na vojenské uniformy, o kterých jsme si už vyprávěli.

Práce v těchto továrnách byla pro tehdejší lidi velmi náročná, protože stroje byly hlučné a v halách bylo horko a prach z bavlny nebo vlny. Liberec ovšem díky tomuto průmyslu neuvěřitelně zbohatl, což je dodnes vidět jak na krásných vilách továrníků, tak na honosné radnici, kterou si město mohlo dovolit právě díky daním z textilního prodeje. Po druhé světové válce se všechny tyto soukromé továrny spojily do jednoho obrovského státního podniku jménem Textilana. Byla tak velká, že v ní pracovaly celé generace rodin. Její výrobky se vyvážely do desítek zemí světa.

Dnes už většina těchto továren nestojí. Na jejich místech najdeme obchodní centra nebo zábavní areály. Ale tradice Liberce jako města textilu zůstává stále živá v muzeích a v paměti starších.

Najděte napravo okrový dům, na kterém je křížek. Vidíte na něm obličej ženy? Dívčí osazenstvo vaší výpravy se odted musí tvářit jako ony dívky na domě. Kdo se začne smát, musí udělat tři dřepy!

Kluci, moc se nesmějte, na vás taky dojde. Hned u jezírka! :)

Vily jako z pohádky... A to vše díky hadříkům!

Znáte nějakou pohádku, ve které je důležitou postavou krejčí? Nebo v ní hrají hlavní roli šaty, které šije? Soukeníci sice neměli s krejčími příliš společného, ale spíše vymyslíte pohádku o krejčích. Zamyslete se, třeba jich vykutáte z mozečků více než my.

V pohádce *Císařovy nové šaty* například vystupují podvodní tkalci. Slíbí panovníkovi šaty, které nevidí ti, kdo jsou hloupi. Nakonec se ukáže, že oděv vůbec neexistuje. Hloupý je císař, který se bál přiznat, že nic nevidí. A tak si vykračoval nahý před celým městem...

V pohádce bratří Grimmů *Statečný krejčí* hraje hlavní roli – jak jinak – krejčík. Je sice malý, ovšem velmi chytrý. Poté, co jednou ranou zabije sedm much, vyšije si na opasek nápis *Sedm jednou ranou*. To mu pomůže ke slávě. Smělé tvrzení, které si kdekdo vysvětluje jako důkaz tělesné síly, mu přihraje mnoho různých šancí, jak se z obyčejného krejčíka stát bohatým hrdinou. Samozřejmě jich využije. Čiperná mysl mu pomůže překonat překážky, porazit obry a oženit se s princeznou. Svaly zkrátka opravdu nejsou všechno.

A pak tady máme slečnu, která našla šaty v lískových oříšcích. (Jak se tam vešly, řešíme dodnes). Jak se dívka jmenovala?

Vidíte před sebou zbytky můstků? Ano, také je nám záhadou, proč se jim vlastně říká můstky. Vždyť nic nepřemostují.

V podstatě jde o vystřelovací rampy odvážlivců na lyžích. Nástroj touhy aspoň chvíli letět jako pták.

Skokanské můstky byly vybudovány v roce 1959 lyžařským oddílem patřícím pod TJ Slavia. Skákal na nich slávistický mládežnický oddíl. Teď jsou ve špatném stavu a nevyužívají se. Potřebovaly by rekonstrukci. I když tady už se asi skákat nikdy nebude. To by lyžaři doletěli do některého z obýváků nově postavených domů!

Věděli byste, kde najdete největší skokanský můstek u nás? Našli byste ho asi 40 km odsud směrem na sever.

Největší skokanský můstek u nás se jmenuje Čerták a najdete ho v Harrachově. Oficiálně se mu říká mamutí můstek, protože je určen pro lety na lyžích, což je královská disciplína skoků. Jde o jeden z pouhých šesti mamutích můstků na celém světě. V současné době je bohužel mimo provoz, protože je ve špatném technickém stavu a potřebuje velkou opravu. I tak je ale oblíbeným cílem výletníků, kteří se k němu mohou nechat vyvézt lanovkou z Harrachova.

Všimněte si napravo u dřevěného stavení krásné srovnané haldy dříví. Vzpomněli jsme si na pohádku *Tři bratři*, kde pantáta křupal prsy tak dlouho, až se mu hromada rozsypala!

Znáte tuto pohádku? A umíte písničku z ní?

Když si tě, dívko, představím,

jak tam spíš,

spánkem jak smůla lepkavým

chci být blíž.

Neví se kdy, však ví se kam

mám se dát,

já tě z té smůly vysekám,

mám tě rád.

Není pozdě, není ????,

projdu houštím každý den.

Člověka to neomrzí,

když je láskou zasažen.

4. Doplňte chybějící slovo.

Blížíme se k budovám **Technické univerzity v Liberci**. Mimo jiné zkoumá nanotechnologie, což zní tajemně. Jde ale o velmi praktickou a užitečnou záležitost. A tak nějak souvisí s textilními geny Liberce.

Vymysleli zde totiž revoluční způsob, jak „motat“ nanovlákná. Co to je? Vlákna tisíckrát tenčí než lidský vlas. Když se z nich něco vyrobí, má to jiné vlastnosti než třeba vaše trička. Obvykle lepší. Proto se tato vlákna používají například v medicíně na speciální obvazy, které pomáhají léčit popáleniny. Nebo ve filtrech, které dokážou vyčistit vodu a vzduch od nejmenších bakterií a virů.

Obrázky zvětšených nanovláken vidíte na skle budovy nalevo.

Najděte lavičku docenta Petra Tůmy před vchodem. Můžete si na ní chvilku odpočinout. Kdopak že je pan docent? Akademik, který spojil svůj život s touto univerzitou. Zemřel v pouhých 64 letech na srdeční příhodu po pracovní schůzce na fakultě. Protože byl velmi oblíbený, lavička je takovou milou vzpomínkou na něj. Slouží k setkáváním...

Pokračujeme stále rovně Bendlovou ulicí. Napravo je parčík s krásným výhledem na Ještěd. U něj stojí **Mautnerova vila** (čp. 1153/11). Patřila zubnímu a kožnímu lékaři židovského původu Karlu Mautnerovi a jeho ženě Zdence. Postavili si ji v letech 1932 až 1933. Moc dlouho si však krásného místa a domu neužili.

Židovský původ se jim po roce 1938 stal osudným. Po obsazení Liberce nacisty jim byl majetek zabaven a rodina byla pronásledována. Heinricha Mautnera i s manželkou odvezli do koncentračních táborů, ze kterých se už nikdy nevrátili...

Podobný osud potkal i majitele **vily Jaroslava a Blanky Rosenbachových**. Najdete ji na adrese Bendlova 17 (čp. 1132) o kousek dál a je jednou z nejvýznamnějších funkcionalistických staveb ve městě. V letech 1931 až 1932 si ji postavil JUDr. Jaroslav Rosenbach, který byl uznávaným právníkem a soudním tlumočnickem.

Kvůli židovskému původu museli manželé se třemi dětmi (Karlem, Heřmanem a Annou) dům opustit už v září 1938, těsně před obsazením pohraničí. Vila byla zabavena a během války v ní sídlil říšský komisariát. Ironií osudu zde v té době žila i rodina nacistického generála K. H. Franka (ovšem bez tatínka). Celá rodina Rosenbachových byla později deportována do koncentračních táborů. Konec války přežila pouze dcera Anna.

Další nádhrou je **Simonova vila** (čp. 1076/24) Vidíte ji napravo asi o 100 metrů dále?

V letech 1928 až 1929 si ji nechal postavit policejní inspektor Adolf Simon. Je v novoklasicistním slohu s prvky art deco. Po druhé světové válce byla znárodněna a od roku 1953 sloužila jako kojenecký ústav. To byla pro budovu vlastně záchrana. Odložená miminka se nedožadovala změn. Ani peněz na opravy. A tak všechno zůstalo, jak bylo. I krásné dřevěné schodiště.

Nový majitel vilu koupil v roce 2011 a další tři roky plánoval a rekonstruoval. Ovšem s citem! Dopadlo to náramně! My víme, kdo je majitelem, ale neprozradíme. Každopádně nás těší, že svým způsobem navázal na tradici libereckých továrních vil. :)

Vidíte ten krásně kovaný plot a okénka? A sochu děvčátka s míčem?

Na konci ulice to zakroučíme ostře doleva do Fibichovy ulice. Následujeme plot porostlý břečťanem. Víte, co je břečťan?

Zajímavá rostlina, kterou poznáte podle jejích zelených listů, které neopadávají ani v zimě. Je mistrem ve šplhání, protože dokáže vyrůst až do výšky dvaceti metrů. K tomu, aby se udržela na zdech, skalách nebo kmenech stromů, používá jakési kořínkové „úchyty“. Vidíte je?

Pro přírodu je břečťan užitečný, protože v jeho hustém listí nachází úkryt mnoho ptáků a hmyzu. Je ale důležité vědět, že je pro lidi jedovatý. Jeho černé bobule, které dozrávají na jaře, nesmíme jíst. Pro některé ptáky jsou však pochoutkou.

Najděte žlutou značku cyklostezky. Je na ní obrázek kola.

5. Opište druhou číslíci.

Fibichova nás vede k hlavní Masarykově třídě, po které jezdí tramvaje.

Cestou uvidíte v lesíku napravo několik lesních tůní. Kterému zelenému skřítkovi by se tady líbilo?

Jeho jméno začíná na R.

Nalevo je dětské hřiště, kde si můžete pohrát. A pak už nás vítá hlavní třída, kterou opatrně přejdeme. Napravo vidíte ploty a stavení zoologické zahrady. My však jdeme doleva alejí. Najděte cedulku o aleji a zjistěte, jaké stromy ji tvoří.

6. Napište název stromu.

Na cedulce je také znak města. Zkuste ho nejprve sami popsat.

Tvoří ho štít, na kterém je hradební zeď rubínové barvy s dvojicí věží a cimbuřím. Na zdi nad bránou visí štít se stříbrným kolem, které bylo znakem Redernů. Na cimbuří mezi věžemi je rozkročený zlatý lev s korunkou.

Klučičí část výpravy se nyní postaví jako lev ve znaku, vyplázne jazyk... A dojde tak až k bráně s názvem *Zum Tiergarten*. (Jak to přeložit? Asi *Ke zvířecí zahradě*.) Kdo se zasměje, než tam dojde, udělá tři dřepy. To už známe, že? :)

Projdeme branou a kopírujeme stezku kolem jezírka, které se jmenuje Jezírko. Jak nápadité! Máme ho po pravé ruce.

Bylo vybudováno v letech 1897 až 1898 při úpravách areálu, který měl sloužit k rekreaci obyvatel. Stavbu tehdy inicioval liberecký okrašlovací spolek. Chtěl z původně bažinaté louky vytvořit romantické místo pro procházky. V letních měsících sloužilo jezírko k projíždkám na lodičkách a v zimě se proměňovalo v jedno z nejoblíbenějších veřejných kluzišť ve městě, kde se pořádaly i krasobruslařské závody a hokejová utkání.

Nyní je jezírko součástí Zoologické zahrady Liberec a na jeho ostrůvku dovádějí třeba lemuři.

Ostrůvek je dobře vidět. Klidně dojděte až na jeho úroveň a pak vystoupejte do ulice u Botanické zahrady Liberec.

Víte, co je lemur? Druh opice.

Znáte z večerníčku chytrou opici Žofku? Myslíte si, že zde žije? Tak si s ní pojdte zazpívat známou písničku.

Umbabá umbabá ubma ubma umbabá

Umbabá Umbabá ubma ubma ú

Zoologická zahrada je jen chabá náhrada,

V pralese skotačit, tu chuť nelze potlačit.

Přejte nám víc radosti, chceme užít mladosti,

v kleci jsme celý den, tak ať se taky zasmějem.

Umbabá umbabá ubma ubma ú

Botanickou zahradu najdete v Purkyňově ulici. Kdo po tom zatouží, může si jít začuchat k orchidejím a tak. Vegetariány ale varujeme: Nevystavujte se zeleným choutkám! Z Purkyňovy poté pokračujeme rovně za nosem do Mozartovy. Tu projdeme až k náměstí s parkem. Jsou tady opět krásné vilky. Ve které byste chtěli bydlet?

Věděl by někdo, kdo byl Mozart? Jak se jmenoval celým jménem? A dokázali by školáci zanotovat alespoň pár taktů *Malé noční hudby*? Je to asi takto: *Dá da-da, dá da-da, dá-da-dá-da-dá.* :) To dáte!

Mozart v Liberci nikdy nebyl, ale navštívil ho hned několik císařů. Nejvýznamnějším byl rakouský císař František Josef I. Navštívil město celkem pětkrát, což svědčí o tom, jak důležitým tehdy Liberec byl. První návštěva se uskutečnila v roce 1858 a ta nejslavnější v roce 1906, kdy v Liberci probíhala velká *Výstava českých Němců*. Tehdy císař projel mezi jásajícími masami v otevřeném kočáru a navštívil novou radnici i městské divadlo. Už ho tady nepotkáme ani jako ducha, ale najdeme zde **Císařské duby**. Dubí se kolem Sukova náměstí.

Vstoupíme do zeleně nalevo a kromě dubisek hledáme také další cedulku *PAMÁTNÉ STROMY*.

Kolik lvích drápků napočítáte? A co říkáte tomu laku na nehtech? Pardon, drápech... :)

Tyto duby letní byly vysazeny v roce 1879 na počest stříbrné svatby rakouského císaře Františka Josefa I. a jeho manželky Alžběty, která byla známá jako Sissi.

Prý byla sladká... Asi proto po ní v časech vašich babiček a dědečků byly pojmenovány ovocné karamelky Si-Si. Říkalo se jim sisinky. Byly nezapomenutelné hlavně pro svou schopnost slepovat zuby k sobě. A většinou je šlo z chrupu vydolovat jen velmi obtížně. Mistrně zvládly vytahovat plomby i první zoubky. Fungovaly mnohem spolehlivěji než nit přivázaná ke klíce. Najdete mezi příbuzenstvem někoho, kdo si je pamatuje? Zkuste to. Máte to za domácí úkol.

Projdeme zelení do Gorkého ulice, kterou procházíme směrem doprava. A můžeme si zase trošku vyprávět. A to až k domu čp. 17, kde na nás čeká poslední dnešní otázka.

Věděli byste, jak vznikl název města Liberec?

Pro jazykovědce a historiky je to tak trochu detektivka, protože se v průběhu staletí mnohokrát měnil. Původní

pojmenování se objevilo ve 14. století v německé podobě Reychinberch, což v překladu znamenalo bohatý vrch. Tento název pravděpodobně vybrali první osadníci, aby přilákali další lidi příslibem prosperity a štěstí v novém domově pod horami. Postupem času se německé jméno Reichenberg začalo v ústním podání českých obyvatel komolit a zjednodušovat. Lidé si ho upravovali tak, aby se jim lépe vyslovovalo. A tak vznikaly podoby jako Liberck nebo Liberce. Z historických listin víme, že v 16. století se už běžně používaly tvary blízké tomu dnešnímu.

Už jste u domu čp. 17? Najdete ho napravo. Vyhledejte nad okny reliéf chlapečka anděla.

5. Jak se jmenuje pták, kterého krmí?

Gorkého ulice nás vede k poslednímu dnešnímu zastavení. Jestlipak víte, které to je?

Severočeské muzeum v Liberci je nejstarší uměleckoprůmyslové muzeum v Česku. Po nedávné rekonstrukci ze sebe smetlo prach staletí a ožilo. Můžete si tu hrát, poznávat, osahat si kopie dávných předmětů, vyrobit si vlastní minci, potěšit uši hlasy ptáků či si pustit orchestrion... Anebo vylézt na vyhlídkovou věž. A to s celou rodinkou. :)

Odbočíme doprava a ulice Gorkého nás odvede na start a do cíle našeho výletu. Máte-li pocit, že jste už na dně a nedojdete, vygúglejte si obsah dramatu Maxima Gorkého *Na dně*. Pochopíte, že jste na tom dobře.

Máme posledních pár minut na závěrečné vyprávění. Bude o osobnostech!

Víte, že se v Liberci narodil *Král komiků* a jedna z našich prvních filmových hvězd Vlasta Burian? Určitě ho znáte z pohádky *Byl jednou jeden král*.

Nám se vybavuje scéna, kdy král s rádcem připravují palačinky.

Rozbij jedno nebo dvě vejce. Dohromady tři... Přiměřeně, přiměřeně...

V Liberci je po komikovi pojmenovaná ulice, na radnici mají jeho bustu a kousek od místa, kde se v roce 1891 narodil, vzniklo Centrum Vlasty Buriana.

V oblasti literatury je velkou osobností Otfried Preussler, autor světoznámých dětských knih, jako jsou *Čarodějův učeň* nebo *Malá čarodějnice*. Narodil se v Liberci v roce 1923 a ve svých příbězích často čerpal z pověstí a tajemné atmosféry Jizerských hor, které jako kluk prozkoumával.

A právě k příběhům malé čarodějnice se vztahuje vaše vyluštěná tajenka. Je to totiž jméno jedné z tet, která se v knížce vyskytuje.

Příběh vypráví o malé čarodějnici, které je sice 127 let, ale v čarodějnickém světě je považována za dítě, protože ještě neumí všechna kouzla z velké čarodějné knihy. Jejím největším přáním je tančit s ostatními čarodějnicemi o filipjakubské noci, kam mají ale děti vstup přísně zakázán. Když ji tam jednou starší čarodějnice přistihnou, je potrestána. Příští rok se může slavnosti zúčastnit, pokud se do té doby stane dobrou čarodějnici. Malá čarodějnice se svým věrným a moudrým havranem Abraxasem pilně trénuje a celý rok se snaží konat dobro. Jak to všechno dopadne, zjistíte, když se na pohádku podíváte.

Máte vyluštěno. Děkujeme, že jste s námi šli, a hlavně hodně děkujeme VISIT LIBEREC za pomoc s výletem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! ☺

V textu byly mimo jiné použity informace z webu <https://www.liberec.cz>, <https://www.visitliberec.eu>, <https://prirodaceska.cz>.

